

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 12. štev. „Slov. Gospodarja“.

L. 1887.

24. marcija.

Štev. 134.

Preccnitev konja.

(Dajje.)

Golen. — To je ime nogi, kar je gre od kolena doli do gležnja. Sestavlja se samo iz kosti, kit, trakov in veznic, kakor tudi iz posodic in živcev. Mesa torej nima. Golen obdaja torej koža na vseh krajih. Pri plemenitih konjih je suha, t. j. kite in kosti poznajo se dobro izpod tenke kože. Kite so trdne in krepko razpete, brez odebeljenja pa tudi brez mehkih ali vtrjenih vzrastkov. Kost ne sme biti preozka, marveč neko razmerje mora biti s kolenom in gorenjim ramenom: ako jo pogledaš spredaj, mora biti bolj plana, torej široka, ne pa okrogla. Na sprednji pa tudi na zadnji plati goleni so kite za spodnji del noge in je torej tudi za nje imenitno, če je golen dovolj široka. Čem krajša je golen, tem boljša je, to pa pri vsaki rabi konja.

Trdih vzrastkov na golenih se nahaja po gostem, velikrat blizu pod kolenom pa tudi večkrat na sredi, reje pa že na koncu goleni. Ako so ti vzrastki čisto na koncu kosti, niso konju na kvar, ako pa so pri kitah ali celo na njih, zadržuje se po njih delo kit in konj jame šepati ali „plantati“. Stari, trdi, neobčutljivi vzrastki ne storé toliko, pač pa novi, taki, ki se še lahko užgejo.

„Kitni krov“ ima odebeljenju ali skrčenju ene ali večih kit, katere se stegujejo doli po goleni. Nasledek njegov je ta da stoji bicelj prestrmó. Naredi se, ako se konju prevrne kita ali veznica na nogi. Vrednosti konja je za velik kvar. Tudi za pleme se taka žival ne priporoča dobro.

Biceljev člen. — Ta člen veže golen z bicljem. Ako ga človek ogleda s strani, mora ta člen biti precej širok, vendar pa še suh. Na spredaj pa tudi ob straneh, kjer prehaja v goleni, ne sme imeti šiš. Neplemenite živali imajo na zadnji plati nekaj deljših ali krajših kocin; pri nekaterih plemenitih konjih so te kocine ločilno znamenje in sežejo véasih do kolenskih členov. Plemeniti konji pa nimajo ali imajo le kaj malega tacih kocin. Trgovci jih konju radi izpulijo ali izrežejo, naj prestvarijo neplemenitaše v plemenitaše. Vsled kresanja naredé se na notranjih straneh rade otekline, ako so zastarele in trde, ni jih moči več odpraviti.

Rane vsled kresanja je treba vzeti v poštev, toda pri mladih konjih, ki se učé še le voziti, nimajo pomena, ako si jih ne delajo vsed slabega hoda. Pri konjih, ki so zmerom v homotu, postane biceljev člen trd, rahel, pogostem celo strm, kedar se skrčijo pregibne kite. Vsled tega se postavi biceljeva kost po koncu. Tak konj je — „strupiran“.

Bicelj. — Biclju je biceljeva kost za podlago in stoji, ako je noga v redu, z golenjo v voglu 135 stopinj, z zemljo pa 45 stopinj. Ako stoji bicelj bolj strmó, kvari to ude, ker se ne oslabé sunki pri skoku ali se slabé vsaj premalo. Dolgosti biclja ni moči povedati, kajti malo več ali manj pomeni že veliko. Poprek se lahko reče, da pri plemenitih konjih bicelj ni deljši, kakor premer biceljevega člena, ako meriš tega od spredaj nazaj. Neplemeniti konji imajo krajše in močnejše biclje, vendar pa je prav, ako obseže tudi pri plemenitih konjih bicelj blizu toliko, kolikor golen.

„Mehki“ biclji storé dobro samo za jahanje, ako pa to trpi delj časa, izgodi se rado, da si konj pregibne kite pretegne. Konju, ki ima dolge in prav mehke biclje, ter še stojé bolj poprečno, pravimo, da ima medvedje noge ali da prehaja.

Ako gledaš na bicelj od spredaj, pa se ti obrača na zvanjanjo stran, pravimo konju, da ima francoske noge ali plesalčeve; na robe, ako so biclji obrnjeni na znotranjo stran, pravimo pa konju, da je ozkoprst.

Odebeljenje kosti na straneh ali v okrogu bicljev vzame konju vso vrednost, ako vsled tega šepa. Vendar pa je v tem vedeti, da je pri plemenitih konjih spodnji del člena širji, kakor biceljeva kost in se torej ne sme zamejnati z odebeljenjem kosti.

Pleme konj sploh. — Kdor ni vaje, ne more določiti, kakega plemena da je konj ali le s težavo in negotovo. Tu tudi ne poskusimo popisavati plemen konjskih, kajti je to znanje, ki si ga ne pridobi človek tako z lehka. Toliko pa še povemo, da je „polnokrvni arabec“ po postavi še izpoznati, ni pa mogoče angleških polnokrvnih konj iz postave same prepoznati. Pravi se pogosto, da je križanje raznih vrst že tako, da ni mogoče več poznati, katere vrste da je kateri konj, po zunanji postavi. To pa ni resnica. Še je plemen, čijih lastnosti so še tako gotove, da še moreš enega